

Státní okresní archiv Klatovy

Újezdní školní rada Stříbrné Hory

1881–1950

Inventář

EL NAD č.: 1976

AP č.: 654

Eva Ulrichová

Klatovy 2017

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	5
Seznam použitých pramenů a literatury	6
Příloha: Seznam použitých zkratk	7
Inventární seznam	8

Úvod

I. Vývoj původce archiválií

Místní školní rady se zřizovaly na základě zákona č. 48/1868 ř. z., kterým byla vydána pravidla o postavení školy k církvi. Dohlížely na dodržování školských zákonů a nařízení vyšších školských úřadů, na školní docházku a na chování žáků. Dále se staraly o finanční i věcné potřeby školy, včetně školních budov i pozemků. Členové místní školní rady byli voleni ze zástupců školy, obce a náboženských společností. Volební období trvalo tři roky.

Místní školní rada ve Stříbrných Horách vznikla podle uvedeného nařízení. V té době byla Obecná škola ve Stříbrných Horách dvoutřídní a byly k ní přiškoleny obce Stříbrné Hory, Nalžovy, Letovy, Mířenice, Otěšín, Velenovy a Zahradka. Školní budova byla postavena v roce 1840. Školu navštěvovalo 275 dětí. V roce 1876 byla škola rozšířena na trojtřídní. Od 1. ledna 1888 povolila Zemská školní rada v Praze rozšíření na čtyřtřídní.

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 došlo k rozpuštění místních školních rad k 31. prosinci 1920 vládním nařízením č. 605/1920 Sb., o místních radách školních a o místních výborech školních (pro školy menšinové). Nové místní školní rady a místní školní výbory (pro menšinové školy) byly voleny k 1. lednu 1921. Funkční období bylo čtyřleté, náplň činnosti zůstala stejná. Přímý dozor nad činností rady vykonávali okresní a zemští školní inspektoři. Ve Stříbrných Horách byla v únoru 1921 zvolena nová sedmičlenná místní školní rada. V dalších letech probíhaly pravidelně volby do místní školní rady dle platných zákonů.

V roce 1935 byl vydán zákon č. 233/1935 Sb., kterým se měnily a doplňovaly zákony o zřizování a vydržování veřejných měšťanských škol, o docházce do nich a o jejich správě, kterým se mimo jiné zřídil na místě dosavadní místní školní rady správní orgán společný pro školní obce i pro školní újezd, nazvaný újezdní školní rada. Rozšířen byl vládním nařízením č. 153/1937 Sb., o újezdních školních radách. Již od roku 1918 žádala obec Stříbrné Hory o zřízení měšťanské školy, která byla otevřena až v roce 1945, protože se do té doby pro ni nenašlo vhodné umístění.

V období okupace bylo vládním nařízením č. 115/1941 Sb., o složení místních (újezdních) školních rad, ustanoveno, že členy místní školní rady jmenoval přednosta okresního úřadu. K další změně došlo v roce 1943, kdy se nařízením ministra školství č. 302/1943 Sb., o místní školské správě, zrušily místní školní rady. Jejich pravomoc přešla na starostu obce v sídle školní rady, nebo mohl být k tomuto účelu jmenován jiný člen obecní rady, v případě potřeby i jiná osoba (pověřený představený školní obce).

Dne 30. června 1945 požádal Místní národní výbor Stříbrné Hory a okolní obce Nalžovy, Černíč, Hradešice, Letovy, Miřenice, Mladice, Smrkovec, Těchonice, Tužice, Ústaleč, Velenovy a Zavlekov o zřízení měšťanské školy ve Stříbrných Horách. Výnosem ze dne 17. července 1945 školská úřadovna při Okresním národním výboru v Klatovech žádost schválila. Škola byla zřízena na počátku školního roku 1945–1946 a byla umístěna v pronajatých místnostech zámku čp. 1 v Nalžovech.

K obnovení místních školních rad v roce 1945 došlo na základě výnosu MŠO č. 96/1945 (pokyny o úřadování školních úřadů (orgánů) místní, okresní a zemské správy). Jejich činnost se řídila vládním nařízením z roku 1920. Dne 20. března 1946 se konala v budově měšťanské školy ustavující schůze nové Újezdní školní rady ve Stříbrných Horách. Všichni členové složili slib do rukou okresního školního inspektora Karla Viřhy.

Činnost místních (újezdních) školních rad ukončil zákon č. 279/1949 Sb., o finančním hospodaření národních výborů, podle kterého byly od 1. ledna 1950 zrušeny školní obce. Jejich práva a závazky přešly na stát a finanční prostředky se staly součástí rozpočtu místního národního výboru v obci, v níž měla škola sídlo.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Dochované archiválie se pravděpodobně po celou dobu existence místní a újezdní školní rady nacházely v budově školy. Kdy byly předány do archivu, se nepodařilo dohledat, lze předpokládat, že byly předány dne 8. května 1956 (přír. č. 97/56) spolu s písemnostmi Národní školy v Nalžovských Horách.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Ve fondu tvoří archiválie místní školní rady z let 1881–1945 a újezdní školní rady z let 1945–1950, celkový časový rozsah je 1881–1950. Jazykem archiválií je čeština. Archiválie jsou poškozeny prachem.

Při pořádání fondu došlo ke změně názvu z Újezdní školní rada Nalžovské Hory na Újezdní školní rada Stříbrné Hory, což je poslední název původce.

Fond obsahuje 3 úřední knihy z let 1881–1949, 1 podací protokol z let 1946–1950 a 1 karton spisů z let 1899–1949.

Při pořádání fondu nebyla provedena žádná vnitřní skartace.

Pořádání a inventarizace fondu proběhly podle vyhlášky č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále podle Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek čj. SOAP/006-0767/2010 a jeho dodatků čj. SOAP/006-1300/2014, Základních pravidel pro zpracování archiválií čj. MV-46913/AS-1/AS-2013 a Metodického pokynu Archivní správy MV v Praze čj. AS/1-2-2020/99.

Pro uspořádání archiválií daného archivního fondu bylo použito následující pořádací schéma:

I. Úřední knihy

- a) Správní knihy
- b) Účetní knihy

II. Spisový materiál

- a) Registraturní pomůcky
- b) Spisy

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Fond obsahuje 1 knihu zápisů ze schůzí z let 1945–1949, které poskytují přehled o složení újezdní školní rady a její činnosti v daných volebních obdobích. Z účetních knih z let 1881–1947 je možné získat údaje o finančních nákladech na činnost školy. Také se dochoval 1 podací protokol z let 1946–1950.

Ve spisech se nachází žádost zasláná místodržitelství v Praze o nové upravení hmotných poměrů učitelstva v království Českém z roku 1899. Dále korespondence s MNV Stříbrné Hory o jmenování náhradníka újezdní školní rady, korespondence o jednání o služebním poměru školníka Jana Holého, korespondence s TJ SOKOL Plzeň o pronájmu místností měšťanské školy a korespondence s jinými školami o oznamování přestěhování žáků – vše z roku 1949.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond zinventarizovala a archivní pomůckou opatřila v roce 2017 ve Státním okresním archivu Klatovy Eva Ulrichová.

V Klatovech 14. 11. 2017

Eva Ulrichová

Seznam použitých pramenů a literatury

SOKA Klatovy, fond *Národní škola Nalžovské Hory*, kniha inv. č. 327.

SOKA Klatovy, fond *Šafránkova základní škola Nalžovské Hory*, školní kronika.

SOKA Klatovy, fond *Archiv obce Nalžovské Hory*, knihy inv. č. 8, 9, 10, 11.

Říšský zákoník (Reichsgesetzblatt). Vídeň: c. k. dvorní a státní tiskárna, 1868.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Praha: Státní tiskárna, 1920.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Praha: Státní tiskárna, 1935.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1941.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1943.

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé. Praha: Státní tiskárna, 1949.

Věstník ministerstva školství a osvěty. Praha: Státní nakladatelství, 1945.

JANÁK Jan, HLEDÍKOVÁ Zdeňka, DOBEŠ Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

TOPINKA, Jiří a kol. Příspěvek k pořádání školských fondů, *Archivní časopis*, 2008, roč. 58, č. 2.

Příloha: Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
AS	archivní správa
bm	běžný metr
c. k.	císařsko-královský
čj.	číslo jednací
čp.	číslo popisné
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evid. jedn.	evidenční jednotka
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
kol.	kolektiv
MNV	místní národní výbor
MŠO	Ministerstvo školství a osvěty
MŠR	místní školní rada
MV	Ministerstvo vnitra
ONV	okresní národní výbor
ppr	podací protokol
přír. č.	přírůstkové číslo
roč.	ročník
ř. z.	říšský zákoník
Sb.	sbírka zákonů
SOA	státní oblastní archiv
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv
TJ	tělovýchovná jednota
ukn	úřední kniha
ÚŠR	újezdní školní rada

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
I. Úřední knihy			
a) Správní knihy			
1	Zápisy ze schůzí (9. 12. 1945–23. 10. 1949)	1945–1949	ukn 1
b) Účetní knihy			
2	Hlavní kniha	1946–1947	ukn 2
3	Knihy příjmů a vydání	1881–1915	ukn 3
II. Spisový materiál			
a) Registraturní pomůcky			
4	Podací protokol (5. 1. 1946 – 3. 1. 1950)	1946–1950	ppr 1
b) Spisy			
5	Úřední korespondence – místodržitelství	1899	kar 1
6	Úřední korespondence – ONV	1949	kar 1
7	Úřední korespondence – MNV	1949	kar 1
8	Úřední korespondence o služebním poměru školníka	1949	kar 1
9	Úřední korespondence – školy	1949	kar 1
10	Úřední korespondence – TJ SOKOL Plzeň	1949	kar 1
11	Objednávka školních lavic	1949	kar 1

Název archivní pomůcky:	Újezdní školní rada Stříbrné Hory
Značka archivního fondu:	ÚŠR Stříbrné Hory
Časové rozmezí:	1881–1950
Počet evidenčních jednotek:	5 (3 úřední knihy, 1 podací protokol, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	11
Rozsah v bm:	0,14
Stav ke dni:	14. 11. 2017
Zpracovatel archivního fondu:	Eva Ulrichová
Zpracovatel archivní pomůcky:	Eva Ulrichová
Počet stran:	10
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Pavel Havlovič dne 14. 11. 2017 – čj. SOAP/040-0844/2017